RAASIKU VALLAVOLIKOGU

EELNÕU

OTSUS

Aruküla 13. november 2026. a

Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmine Raasiku valla territooriumile tuulepargi rajamiseks

1. Vindr Baltic OÜ esitas 10.11.2022. a Raasiku vallale taotluse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu (edaspidi KOV EP) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) algatamiseks tuulepargi rajamiseks. Käesoleva otsusega lahendatakse nimetatud taotlus uuesti pärast Raasiku Vallavolikogu 15.08.2023. a otsuse nr 24 tühistamist Tallinna Ringkonnakohtu 06.03.2026. a otsusega haldusasjas nr 3-23-2034. Otsuse tegemisel on arvestatud Vindr Baltic OÜ 23.10.2026. a arvamust otsuse eelnõu kohta (lisa 6).

I. ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

2. Algatamistaotlus. Vindr Baltic OÜ esitas 10.11.2022. a Raasiku vallale taotluse KOV EP algatamiseks tuulepargi rajamiseks. Taotletav planeeringuala hõlmab Perila küla lõunapoolset osa, Härma küla ja Mallavere küla. Planeeringuala suurus on taotluse põhjal ligikaudu 3000 ha. Menetluse käigus täpsustas Vindr Baltic OÜ, et soovib rajada Raasiku valla territooriumile kaheksa elektrituulikut. Käesolevas menetluses lahendatakse 10.11.2022. a taotlust otsuse tegemise ajal teada olevate asjaolude alusel.

3. Varasem vallavolikogu otsus ja kohtumenetlus. Raasiku Vallavolikogu otsustas 15.08.2023. a otsusega nr 24 jätta KOV EP ja KSH algatamata. Tallinna Halduskohus jättis 06.12.2024. a Vindr Baltic OÜ kaebuse rahuldamata. Tallinna Ringkonnakohus tühistas 06.03.2026. a halduskohtu otsuse ja Raasiku Vallavolikogu otsuse nr 24. Ringkonnakohtu otsus jõustus 29.04.2026. a.

4. Ringkonnakohtu seisukohad. Ringkonnakohus leidis, et planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 96 lõige 2 sisaldab näitlikku, mitte ammendavat loetelu alustest, millal võib algatamisest keelduda. Kohalikul omavalitsusel on lai kaalutlusõigus, kuid seda tuleb kasutada seaduse ja kaalutlusreeglite järgi. Otsus peab põhinema tegelikel, kontrollitavatel ja tasakaalustatud kaalutlustel, mitte deklaratiivsetel seisukohtadel.

4.1. Üldplaneeringuga vastuolu puudub. Valla üldplaneering (edaspidi ÜP) ei keela selgelt tuulepargi rajamist, vaid jätab selle otsustamise tulevikku. Tuuleparki kavandav KOV EP võib põhjendatud juhul ÜP-d muuta, mistõttu ei ole KOV EP ÜP-ga automaatselt vastuolus. ÜP sätted rohevõrgustiku, põllumajandusmaa ja elukeskkonna kohta:

4.1.1. ei välista tuulepargi rajamist, vaid nõuavad mõjude hindamist ja leevendusmeetmeid;

4.1.2. võimaldavad rohevõrgustiku ja metsa raadamist teatud tingimustel, kui toimivus ja sidusus säilivad;

4.1.3. ei soovita väärtuslikule põllumaale ehitamist, kuid see võib olla põhjendatud.

4.2. Huvide kaalumine oli puudulik. Volikogu otsus tugines peamiselt üldsõnalistele seisukohtadele, nagu „looduslik elukeskkond“ ja „valla strateegilised eesmärgid“. Need olid liiga abstraktsed, ei olnud tasakaalustatud teiste oluliste huvidega ega tuginenud tegelikele uuringutele või analüüsile. Volikogu eksis eelduses, et kui valla strateegilised eesmärgid on tuulepargi vastu, pole KOV EP algatamisel mõtet.

4.3. Avalik huvi. Volikogu alahindas taastuvenergia ja energiajulgeoleku huvi. Taastuvenergia arendamine on:

4.3.1. oluline avalik huvi riigi, Euroopa Liidu ja põhiseaduse tasandil;

4.3.2. seotud energiajulgeoleku ja säästva arengu eesmärkidega;

4.3.3. riigile seatud kohustus (nt energiamajanduse korralduse seaduse § 32^{11} lõige 1).

4.4. Volikogu otsus alahindas neid huve, toetus ebaolulistele või tõendamata argumentidele (nt arendaja äririskid, tuumajaama võimalik rajamine) ega näidanud tegelikku ja sisulist huvide kaalumist.

4.5. Ringkonnakohtu lõppjäreldus. Volikogu otsus oli õigusvastane, sest selles hinnati ÜP tõlgendust ekslikult, jäeti avalikud ja erahuvid õiglaselt kaalumata ning tehti otsus ilma KOV EP-le omase mõjude hindamise võimaliku teabeta. Ringkonnakohus tühistas otsuse ja kohustas valda tegema uue otsuse, kuid ei pannud vallale kohustust KOV EP kindlasti algatada (otsuse p 11).

4.6. Ringkonnakohus märkis (otsuse p 34), et huvide konflikti lahendamine on üldjuhul kõige otstarbekam pärast KOV EP menetluses tehtavaid uuringuid, mis annavad selleks piisavalt kindla teadmistebaasi. Volikogu käsitleb seda suunist punktis 17.3.

5. Haldusleping. Raasiku Vallavalitsus ja Vindr Baltic OÜ on läbi rääkinud halduslepingu nr 7-1/29-36 KOV EP, KSH ja nendega seotud uuringute finantseerimise kohta. Lepingu kohaselt kannab huvitatud isik planeeringu koostamise, KSH ja uuringute kulud. Lepingu olemasolu ei määra volikogu kaalutlusotsuse tulemust.

6. Õiguslik alus. PlanS § 96 lõike 1 kohaselt algatab KOV EP ja KSH kohaliku omavalitsuse volikogu. PlanS § 96 lõike 2 punkti 3 kohaselt jäetakse KOV EP ja KSH algatamata, kui selleks esineb muu ülekaalukal avalikul huvil põhinev põhjus. Selle aluse kohaldamine ei eelda planeeringu elluviimise tehnilise ega õigusliku võimatuse tuvastamist. Piisab, kui konkreetse juhtumi asjaoludel on tuvastatud arendushuvi üles kaaluv ülekaalukas avalik huvi.

7. Hoonestusõigused. Vindr Baltic OÜ on sõlminud seitsme kinnistuomanikuga Perila, Härma ja Mallavere külas hoonestusõiguse lepingud võimalike tuulikute paigaldamiseks (lisa 4, alad T1–T7). Volikogu käsitleb neid alasid võimalike, kuid mitte lõplikult kindlaks määratud elektrituulikute asukohtadena. Need kinnitavad arendushuvi konkreetsust, kuid ei määra planeeringu tulemust ega anna kokkulepetega hõlmatud kinnistutele automaatset eelist. Volikogule ei ole esitatud andmeid muude maakasutuskokkulepete kohta. Liigikaitselist hinnangut ei ole siiski tehtud üksnes hoonestusõigusega alade kohta, vaid kogu taotletud planeeringuala kohta (p 19).

8. Elektrituulikute arv ja mõõtmed. Vindr Baltic OÜ on soovinud rajada kaheksa elektrituulikut eeldatava ühikvõimsusega 7,2 MW. Vallavalitsuse ja vallavolikogu liikmetega 14.09.2026. a toimunud kohtumisel teatas Vindr Baltic OÜ, et tuulikute kogukõrgus on ligikaudu 250 m. Volikogu kasutab seda lähteandmetena arenduse ruumilise mõju hindamisel.

9. Kohalike elanike ja maaomanike pöördumine. Vallale on esitatud pöördumine „Ei tuuleparkidele Raasiku vallas“ 294 allkirjaga, millest 246 on andnud planeeringualal või selle vahetus mõjualas elavad või kinnisasja omavad isikud (220 kohalikku elanikku ja 26 maaomanikku, kelle elukoht ei ole Raasiku vallas). Pöördumise kaalu käsitleb volikogu punktides 17.10 ja 21.

II. ASJAOLUDE HINDAMINE

10. Väike-konnakotka pesapaigad. Keskkonnaregistri Eesti looduse infosüsteemi (edaspidi EELIS) andmetel paiknevad käsitletavas piirkonnas väike-konnakotka (Clanga pomarina) püsielupaigad: Mallavere (xxxxxx ja xxxxxx), Aruvalla (xxxxx) ning Perila (xxxxx, xxxxx ja xxxxx). Väike-konnakotkas on I kaitsekategooria liik, kelle teadaolevate elupaikade kaitse on looduskaitseseaduse kohaselt riiklikult tagatud.

10.1. Kõigi nimetatud püsielupaikade puhul on tegemist aastatel 2024–2026 leitud ja asustatud pesadega. Seega on tegemist aktiivse pesitsusterritooriumiga, mitte üksnes eeldatava elupaigaga. Volikogule ei ole esitatud andmeid, mis seaks pesade olemasolu või asustatuse kahtluse alla.

10.2. Väike-konnakotka kaitsel tuleb arvestada lisaks pesapaigale ka pesitsusterritooriumi ja toitumisaladega. Liigi kaitse tegevuskava ja tuuleenergia arendustes kasutatav Üle-eestiline maismaalinnustiku analüüs (Eesti Ornitoloogiaühing, Kotkaklubi, Tartu 2022; kättesaadav: https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2022-12/L%C3%B5pparuanne%20-%20%C3%9Cle-eestiline%20maismaalinnustiku%20anal%C3%BC%C3%BCs_0.pdf) käsitlevad pesa ümbrust olulise piiranguna. Analüüsi kohaselt ei kavandata pesa ümber 2 km raadiuses (tsoon 1) üldjuhul tuulikuid ning 2–3,5 km raadiuses tuleb hinnata toitumisalade kasutust ja hukkumisriski.

10.3. Kuna piirkonnas on mitu asustatud pesitsusterritooriumi, kattub kavandatava tuulepargi ala ulatuslikult aladega, kus tuulikute rajamine ei ole liigikaitseliste suuniste kohaselt üldjuhul lubatud või eeldaks erandi veenvat põhjendamist. See asjaolu mõjutab otseselt ala sobivust juba algatamise etapis ega ole taandatav KSH käigus lahendatavaks üksikküsimuseks.

11. Metsise kaitse. Arendusala vahetus läheduses paikneb EELIS-e andmetel metsise (Tetrao urogallus) leiukoht (xxxxx) pindalaga ligikaudu 237,62 ha. Metsis on II kaitsekategooria liik, kes on häiringute suhtes tundlik.

11.1. Taubmanni jt (2021) GPS-jälgimisel põhineva uuringu kohaselt vähenes metsise elupaigavalik tuulikute läheduses kuni ligikaudu 865 m kauguseni. Mõju avaldus müra, nähtavuse, varjutuse, tuulikute arvu ja juurdepääsuteede kaudu nii mänguperioodil kui suvel. Autorid soovitasid vältida tuuleparke vähemalt 865 m ulatuses mängupaikadest ja suvistest elupaikadest.

11.2. Seetõttu lähtub volikogu ettevaatuspõhimõttest ja arvestab metsise leiukoha ümber vähemalt 1 km soovitusliku puhveralaga. Seda toetab ka metsise kohta koostatud ekspertarvamus Valga tuulepargi mõjudest metsise kohalikule asurkonnale (Meelis Leivits, https://valga.ee/wp-content/uploads/2026/06/KSH-Lisa-5-Metsise-ekspertarvamus_AVALIK.pdf).

11.3. Volikogu arvestab, et leiukoha viimane vaatlus on tehtud 12.04.2025. a ja leiukoha pindala on suur, mistõttu mängupaiga täpne asukoht ei ole teada. Leiukoht on EELIS-es kehtiv. Volikogu käsitleb metsise kaitset täiendava, mitte iseseisvalt otsustava asjaoluna (p 17.8).

12. Perila põldude vaatekoridor. ÜP punktis 4.6 on vaatekoridorina määratud vaated Perila küla põldudele. ÜP näeb ette vaadete avatuse säilitamise ja keelab vaatekoridori rajada ehitisi, mis oma mõõtmete või välimuse tõttu varjavad kaugvaateid või vähendavad vaadete esteetilist kvaliteeti. Sellise objekti näitena nimetab ÜP sõnaselgelt elektrituulikut. Põhjendatud juhul ja tungiva vajaduse korral võimaldab ÜP objekti rajamist kaaluda koos piirkonda sobivuse analüüsiga.

12.1. Visualiseeringu kohaselt (lisad 2A ja 2B) jäävad ligikaudu 250 m kõrgused tuulikud T1–T7 aladel Perila põldude vaatekoridori. Lisa 4 kaardil on näidatud hoonestusõigusega alad, ÜP suunatud vaated ja vaatekoridor.

12.2. Vaatekoridor ei välista tuulepargi rajamist absoluutselt, kuid seab sellele kõrgendatud põhjendamisnõude. Volikogu käsitleb seda täiendava asjaoluna, mis vähendab ala sobivust, mitte iseseisva algatamata jätmise alusena.

13. Rohevõrgustik. ÜP näeb ette rohevõrgustiku terviklikkuse, sidususe ja toimimise ning tugialadel looduslike alade osakaalu säilitamise. Rohevõrgustik ei välista iseenesest tuulepargi rajamist ja selle mõju võib olla leevendatav. Volikogu ei põhjenda otsust rohevõrgustikuga.

14. Väärtuslik põllumajandusmaa. Väärtusliku põllumajandusmaaga kattuvad üksnes T3 ja T5 kinnisasjade osad. Olemasoleva ruumiinfo põhjal saab tuuliku asukohta nende kinnisasjade piires nihutada nii, et väärtuslikku põllumajandusmaad ei kasutata. Volikogu ei põhjenda otsust väärtusliku põllumajandusmaaga.

15. Elamute puhverala. Eestis ei ole õigusaktiga kehtestatud elektrituuliku ja eluhoone minimaalset vahekaugust ning seda ei ole kehtestanud ka ÜP. Lubatav kaugus sõltub müra, varjutuse ja muude häiringute hindamisest, mille täpseks väljaselgitamiseks oleks vajalik KOV EP ja KSH menetlus.

15.1. Volikogu ei kehtesta käesoleva otsusega siduvat puhverala. Lisas 3 esitatud 1 km tsoonid on esialgne ruumiline sõelumine, millega hinnatakse, kas planeeringualal jääb tõenäoliselt alles piisavalt sobivat ala.

15.2. Volikogu on hinnanud 1 km stsenaariumi: algselt taotletud 3000 ha planeeringualast on tuuleenergia arendamiseks sobilik ala, mis jääb väljapoole liigikaitselist mõjuala (p 19.3) ja on elukondlikest hoonetest vähemalt 1 km kaugusele ligikaudu 26 ha suurune (lisa 3). Andmeanalüüs viidi läbi Eesti topograafia andmekogu elukondlike hoonete andmete alusel.

16. Tuulepargi avalik huvi. Kavandatav tuulepark teeniks lisaks arendaja erahuvile avalikku huvi: see suurendaks taastuvenergia tootmist, parandaks energiavarustuskindlust ja mitmekesistaks elektritootmist. Raasiku vallas olemasolev päikeseenergia tootmine ei muuda tuuleenergia arendamist ebavajalikuks. Volikogu omistab sellele huvile olulise kaalu.

16.1. Energiamajanduse korralduse seaduse § 32^{11} kohane taastuvenergia projektide ülekaaluka avaliku huvi eeldus on sõnastatud tegevuslubade menetluse jaoks ega määra otseselt KOV EP algatamise otsust. Volikogu arvestab seda huvi siiski kaalumisel täiel määral.

16.2. Kohalikud positiivsed mõjud. Tuulepargil oleks ka kohalikke positiivseid mõjusid: tulu maaomanikele hoonestusõiguse tasuna, õigusaktidest tulenev tasu kohalikule omavalitsusele ja tuulikute lähedal elavatele isikutele talumistasu, ehitusaegne tööhõive ja võimalikud kogukonnaga kokkulepitud hüvitised. Volikogu peab neid mõjusid arvestatavaks ja on need kaalumisel arvesse võtnud (p 18).

16.3. Arendaja huvi kaal. Volikogu arvestab huvitatud isiku viidet, et 01.01.2027. a jõustuvate PlanS muudatustega ei ole uue KOV EP algatamise taotlemine enam võimalik. See suurendab algatamata jätmise tähendust huvitatud isiku jaoks. Samas, nagu huvitatud isik ise märgib, säilib tal võimalus taotleda detailplaneeringu algatamist, mistõttu käesolev otsus ei välista tuuleenergeetika arendamist vallas lõplikult.

III. HUVITATUD ISIKU ARVAMUS JA VOLIKOGU SEISUKOHAD

17. Vallavalitsus saatis otsuse eelnõu koos lisadega 09.10.2026. a Vindr Baltic OÜ-le arvamuse avaldamiseks haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 40 lõike 1 alusel. Vindr Baltic OÜ esitas

arvamuse 23.10.2026. a (lisa 6). Volikogu on arvamuse läbi vaadanud ja võtab selle argumentide kohta seisukoha alljärgnevalt. Arvamuse alusel on eelnõud täiendatud punktides 4.6, 11.3, 12.2, 15.1–15.2 ja 16.2–16.3.

17.1. Menetlustähtaeg (arvamuse p 5). Huvitatud isik leiab, et PlanS § 96 lõikes 3 sätestatud 30-päevast, mõjuval põhjusel kuni 90-päevast tähtaega ei ole ringkonnakohtu otsuse jõustumisest (29.04.2026) arvates järgitud.

Volikogu seisukoht. Volikogu möönab, et taotluse uus lahendamine on kestnud kauem kui PlanS § 96 lõikes 3 ette nähtud. Viivitus tulenes vajadusest koguda ja analüüsida 2024–2026 kogutud liigikaitselisi andmeid, koostada ruumianalüüs (lisad 1–4), pidada halduslepingu läbirääkimisi ning anda huvitatud isikule võimalus arvamuse avaldamiseks. Menetlustähtaja ületamine ei muuda iseenesest otsuse sisu õigusvastaseks ega kohusta taotlust rahuldama.

17.2. Valla varasem tegevus ja otsuse ala (p 6–8, 28–29). Huvitatud isik leiab, et eelnõu on vastuolus vallavalitsuse varasema tegevusega (halduslepingu läbirääkimised, 04.10.2026. a rahvakohtumine, KOV EP laiendamise kavatsus kogu vallale) ning et on ebaselge, kas KOV EP algatatakse valla ülejäänud territooriumil.

Volikogu seisukoht. PlanS § 96 lõike 1 kohaselt otsustab KOV EP algatamise volikogu. Vallavalitsuse ettevalmistav tegevus, sh lepingu ettevalmistamine ja teabe jagamine, ei määra volikogu kaalutlusotsuse tulemust ega loo õiguskaitstud ootust algatamiseks. Ka rahvakohtumisel selgitati, et tuulepargi rajamine ei ole otsustatud. Käesoleva otsusega lahendatakse üksnes Vindr Baltic OÜ 10.11.2022. a taotlus selles määratud planeeringualal. Otsus ei käsitle KOV EP võimalikku algatamist valla ülejäänud territooriumil; see küsimus ei ole käesoleva taotluse ese.

17.3. Ringkonnakohtu suuniste järgimine (p 3, 24). Huvitatud isik leiab, et eelnõu kordab 15.08.2023. a otsuse kaalutlusvigu ja eirab ringkonnakohtu suunist teha huvide kaalumine pärast KOV EP menetluses tehtavaid uuringuid.

Volikogu seisukoht. Käesolev otsus erineb tühistatud otsusest sisuliselt:

17.3.1. volikogu ei väida, et KOV EP oleks ÜP-ga vastuolus. ÜP sätteid käsitletakse kaalumisel arvestatavate asjaoludena (p 12–14);

17.3.2. otsus ei tugine üldsõnalistele strateegilistele eesmärkidele, arendaja äririskidele ega tuumajaama võimalikule rajamisele, vaid konkreetsetele, kontrollitavatele ja kaardile kantud andmetele: kuus väike-konnakotka püsielupaika 2024–2026 leitud ja asustatud pesadega, mis ei olnud 2023. aastal teada (p 10, lisa 1);

17.3.3. taastuvenergia avalikku huvi ja kohalikke positiivseid mõjusid on kaalutud (p 16–16.3, 18).

Ringkonnakohus ei kohustanud KOV EP-d algatama (otsuse p 11), mida tunnistab ka huvitatud isik. Suunis teha kaalumine pärast uuringuid kehtib „üldjuhul“. See ei välista algatamata jätmist, kui juba teadaolevad konkreetsed asjaolud piiravad ala sobivust nii ulatuslikult, et uuringud ei saa olukorda eeldatavalt muuta (p 22).

17.4. EELIS-e andmete usaldusväärsus (p 11, 15, 16). Huvitatud isik leiab, et EELIS-e andmeid ei saa pimesi usaldada, vaid neid tuleb uuringutega kontrollida, viidates Keskkonnaameti 01.06.2026 kirjale nr 7-12/26/8964-3, õiguskantsleri kriitikale (ERR 07.10.2026) ja Tallinna Halduskohtu 25.09.2026 lahendile haldusasjas 3-25-1574.

Volikogu seisukoht. EELIS on riiklik keskkonnaregister ja kohalik omavalitsus võib algatamise otsustamisel sellele tugineda, kui vastupidiseid andmeid ei ole. Huvitatud isiku viidatud õiguskantsleri kriitika puudutab eelkõige Keskkonnaameti kaalutlusel loodud leiukohti ja puhveralasid ning

juhtumeid, kus pesa ei ole tuvastatud. Käesoleval juhul on tegemist püsielupaikadega 2024–2026 leitud ja asustatud pesade ümber (p 10.1). Huvitatud isik ei ole esitanud ühtegi uuringut ega eksperthinnangut, mis seaks pesade olemasolu või asustatuse kahtluse alla.

Volikogu nõustub, et KOV EP menetluses tuleks andmeid täpsustada. Küsimus on aga selles, kas on põhjendatud alustada planeeringut alal, mille valdav osa jääb liigikaitseliste suuniste kohaselt tuulikutele üldjuhul sobimatusse tsooni (p 17.7).

Kose valla asjas (3-25-1574) tugines vald üldistatud kitsenduste kaardistusele (KAUR-i uuring), mitte konkreetsetele registreeritud pesadele. Tegemist oli ka eriplaneeringu menetluse lõpetamisega teistsugustel asjaoludel. Seetõttu ei ole lahend käesoleva asjaga võrreldav.

17.5. I kaitsekategooria ja Lüganuse näide (p 12). Huvitatud isik leiab, et I kaitsekategooria liigi pesa ei too automaatselt kaasa ülekaalukat avalikku huvi, ja viitab Püssi tuulepargile Lüganuse vallas.

Volikogu seisukoht. Volikogu nõustub, et kaitsekategooria ei määra kaalumise tulemust automaatselt, ning ei ole seda nii käsitlenud. Püssi näide ei ole võrreldav: see puudutas tegevusloa etappi pärast lõpetatud KSH-d, kus kohaldub energiamajanduse korralduse seaduse § 32^{11} eeldus (p 16.1). Kaalumine puudutas ühte merikotka pesa, mida peeti liigile mitteoptimaalseks elupaigaks. Liigi arvukus on kasvav. Erandi tegi Keskkonnaamet looduskaitseõiguslikus menetluses. Käesoleval juhul on tegemist kuue asustatud väike-konnakotka püsielupaigaga, mille tsoonid koos metsise puhveralaga hõlmavad ligikaudu 52% planeeringualast (p 19).

17.6. Erialakirjandus ohutegurite kohta (p 13). Huvitatud isik viitab, et tuuleparkide põhjustatud hukkumist on hinnatud liigile väikeseks ohuteguriks ja et suurim oht on metsaraie ja toitumisalade vähenemine.

Volikogu seisukoht. Viidatud seisukohad puudutavad eelkõige kokkupõrkeohtu riigi tasandil. Sama analüüs, millele huvitatud isik tugineb, käsitleb pesa ümbruse 2 km tsooni siiski alana, kuhu tuulikuid üldjuhul ei kavandata, sest peamine mõju on elupaiga häirimine ja elupaigakasutuse vähenemine. Tuulepargi taristu (teed, platsid, raadamine) vähendab just neid elupaiku ja toitumisalasid, mida kaitse tegevuskava peab liigi suurimaks ohuks. Seega viidatud allikad pigem toetavad volikogu hinnangut.

17.7. Kaitsetsoonid ja erandid (p 14). Huvitatud isik refereerib maismaalinnustiku analüüsi kolme kaitsetsooni ja tsooni 1 erandeid.

Volikogu seisukoht. Analüüsi kohaselt võib tsooni 1 tuulikuid kavandada üksnes erandina, kui (1) elupaik on asustamata ja kahjustunud ning üldjuhul EELIS-es arhiveeritud, (2) eeluuringul põhinev eksperthinnang näitab veenvalt, et negatiivset mõju ei kaasne, või (3) rakendatakse kõrge tõhususega leevendusmeetmeid. Esimene erand ei kohaldu, sest pesad on asustatud ja püsielupaigad kehtivad. Teise erandi kohta ei ole huvitatud isik esitanud ühtegi eeluuringut. Kolmanda erandi osas märgib analüüs ise, et elupaiga hävitamise ja elupaigakasutuse vähenemise mõju ei ole enamasti leevendatav. Volikogu ei käsitle EELIS-e andmeid absoluutse keeluna, vaid konkreetse asjaoluna, mis vähendab ala sobivust ulatuslikult ja mille vastu ei ole esitatud vastupidiseid tõendeid.

17.8. Metsis (p 17–18). Huvitatud isik leiab, et 2017. aasta vaatlusandmed on aegunud ning 237,62 ha suurusel alal ei saa ilma uuringuta määrata puhverala asukohta.

Volikogu seisukoht. EELIS-e andmetel teostati viimane vaatlus 12.04.2025. a ning leiukoht on kehtiv. Volikogu nõustub, et metsise andmed on vähem täpsed kui väike-konnakotka andmed ning on seetõttu andnud metsise kaitsele üksnes täiendava kaalu (p 11.3). Otsus ei tugine metsise kaitsele iseseisvalt. Ka metsise asjaolu arvestamata jääb viis seitsmest hoonestusõigusega alast väike-konnakotka 2 km tsooni ning kõik seitse pesade ümbritsevasse 3,5 km raadiusse (p 19).

17.9. Elamute 1,5 km puhverala (p 19–20). Huvitatud isik leiab, et 1,5 km on põhjendamata ja et praktikas tavapärase 1 km korral erineks tulemus märkimisväärselt.

Volikogu seisukoht. Otsus ei tugine 1,5 km puhveralale. Volikogu on hinnanud huvitatud isiku nimetatud 1 km stsenaariumi, mille korral jääb tuuleenergeetika arendamiseks alles ligikaudu 26 ha (p 15.2, 20, lisa 3). Ka see on esialgne ruumiline sõelumine, mitte siduv piirang (p 15.1).

17.10. Kohalike elanike ja maaomanike pöördumine (p 21–23). Huvitatud isik leiab, et allkirju koguti ka planeeringualast väljaspool, pole teada, mida allkirjastajatele öeldi, ning et abstraktne vastumeelsus ei ole Tallinna Ringkonnakohtu lahendi 3-21-810 kohaselt piisav alus.

Volikogu seisukoht. Vallavalitsus kontrollis allkirju: 294-st 246 on andnud planeeringualal või selle vahetus mõjualas elavad või kinnisasja omavad isikud (p 9). Volikogule ei ole esitatud andmeid allkirjastajate eksitamise kohta. Volikogu nõustub, et abstraktne vastumeelsus ei ole iseseisev alus algatamisest keeldumiseks, ega tugine sellele. Pöördumist käsitletakse üksnes täiendava teabena kogukonna hoiakute kohta (p 21).

17.11. Positiivsete mõjude kaalumine (p 10). Huvitatud isik leiab, et eelnõus ei ole analüüsitud tuulepargi positiivseid mõjusid vallale.

Volikogu seisukoht. Volikogu on eelnõud selles osas täiendanud (p 16.2) ja arvestanud neid mõjusid huvide kaalumisel (p 18).

17.12. Õiguslik alus (p 25–27). Huvitatud isik leiab, et PlanS § 96 lõike 2 punkt 3 on mõeldud ettenägematuteks juhtudeks, eelnõu põhjendused vastavad pigem punktile 2 (elluviimise võimatus) ning õiguskantsleri 14.04.2025 kirja kohaselt peab sellisel juhul põhjendus olema eriti üksikasjalik ja veenev.

Volikogu seisukoht. PlanS § 96 lõike 2 punkt 3 ei piirdu ettenägematute olukordadega. Ringkonnakohus on kinnitanud, et algatamisest keeldumise aluste loetelu on näitlik ja kohalikul omavalitsusel on lai kaalutlusõigus (p 4). I kaitsekategooria liigi asustatud pesitsusterritooriumide kaitse on põhiseaduse §-st 53 ja looduskaitseseadusest tulenev avalik huvi, mis võib konkreetsetel asjaoludel olla ülekaalukas. Volikogu ei väida, et planeeringu elluviimine oleks võimatu (p 18), mistõttu punkt 2 ei ole asjakohane. Volikogu nõustub, et põhjendus peab olema eriti üksikasjalik ja veenev, ning on selle nõude täitmiseks esitanud konkreetsed andmed, kaardid ja seisukoha huvitatud isiku iga argumendi kohta.

17.13. Kahjunõue ja PlanS muudatused (p 30–35). Huvitatud isik teatab, et algatamata jätmise korral esitab ta kaebuse koos ligikaudu 200 000 euro suuruse kahjunõudega, kuna alates 01.01.2027. a ei ole KOV EP algatamise taotlemine enam võimalik.

Volikogu seisukoht. Võimaliku kahjunõude suurus ei ole PlanS § 96 lõike 2 alusel kaalutav asjaolu ega saa asendada sisulist kaalumist. Volikogu ülesanne on teha õiguspärane kaalutlusotsus. Seaduse muudatusest tulenevat tähendust huvitatud isikule on volikogu arvestanud (p 16.3), samuti seda, et huvitatud isikul säilib võimalus taotleda detailplaneeringu algatamist. Võimaliku kahjunõude põhjendatuse üle otsustatakse vajaduse korral eraldi.

IV. HUVIDE KAALUMINE JA JÄRELDUS

18. Volikogu hindab PlanS § 96 lõike 2 punkti 3 alusel, kas esineb tuulepargi avalikku huvi ja arendaja erahuvi üles kaaluv muu ülekaalukas avalik huvi. Ühel pool on taastuvenergia tootmise suurendamine, energiavarustuskindlus, elektritootmise mitmekesistamine (p 16), kohalikud positiivsed mõjud (p 16.2) ja arendaja huvi, mille kaal on seaduse muudatuse tõttu suurenenud (p 16.3). Teisel pool on I kaitsekategooria liigi väike-konnakotka asustatud pesitsusterritooriumide kaitse (p 10–10.3) ning täiendavalt metsise kaitse (p 11) ja Perila põldude vaatekoridor (p 12). Väike-konnakotka andmed on

2024–2026 leitud ja asustatud pesade kohta ega olnud 15.08.2023 otsuse tegemisel teada. Volikogu ei lähtu arendaja majanduslikust otstarbekusest ega eelda, et tuulepargi elluviimine oleks võimatu.

19. Liigikaitseliste tsoonide kattuvus planeeringualaga. Liigikaitseliste suuniste kohaselt ei kavandata väike-konnakotka pesa ümber 2 km raadiuses üldjuhul tuulikuid ning 2–3,5 km raadiuses tuleb hinnata toitumisalade kasutust ja hukkumisriski (p 10.2). Lisa 1 kohaselt:

19.1. jääb seitsmest hoonestusõigusega alast viis (T2, T4–T7) väike-konnakotka 2 km tsooni ja kõik seitse pesade ümbritsevasse 3,5 km raadiusse;

19.2. jäävad kaks ala (T1, T3), mis on väljaspool väike-konnakotka 2 km tsooni, kuid mis jäävad metsise leiukoha 1 km puhveralasse. Lähim ala asub leiukohast ligikaudu 330 m kaugusel (p 11.2);

19.3. hõlmavad väike-konnakotka 2 km ja metsise 1 km tsoonid kokku ligikaudu 1560 ha ehk 52% taotletud ligikaudu 3000 ha suurusest planeeringualast (edaspidi liigikaitseline mõjuala).

Maismaalinnustiku analüüsi kohaselt ei ole elupaiga hävitamise ja elupaigakasutuse vähenemise mõju enamasti leevendatav (p 17.7). Huvitatud isik ei ole esitanud andmeid, mis võimaldaks tsooni 1 erandi kohaldamist.

20. Elamute puhveralad. Liigikaitselisest mõjualast (p 19.3) välja jääv ala on ligikaudu 1440 ha. Elamute 1 km puhveralad hõlmavad sellest ligikaudu 1414 ha, mistõttu jääb 1 km stsenaariumi korral tuuleenergeetika arendamiseks alles umbes 26 ha. Tegemist on esialgse ruumilise sõelumisega, mitte siduva piiranguga (p 15.1).

21. Kogukonna seisukoht. Pöördumisele on alla kirjutanud 246 planeeringualal või selle vahetus mõjualas elavat või kinnisasja omavat isikut (p 9). Need isikud on kavandatavast tuulepargist kõige vahetumalt mõjutatud. Volikogu ei põhjenda otsust kogukonna vastuseisuga, kuid arvestab seda täiendava teabena arenduse sotsiaalse vastuvõetavuse kohta (p 17.10).

22. Järeldus. Volikogu on arvestanud, et mõjude täpsem hindamine toimuks KOV EP menetluses. Otsustav on aga juba praegu teadaolev asjaolu, et ligikaudu 52% taotletud alast jääb I kaitsekategooria liigi väike-konnakotka asustatud pesitsusterritooriumide 2 km tsoonidesse, kuhu tuulikuid üldjuhul ei kavandata, ning metsise leiukoha 1 km puhveralasse. Väike-konnakotka osas põhineb see 2024–2026 tuvastatud pesadel, mille vastu ei ole esitatud vastupidiseid andmeid (p 19). Uuringud võiksid täpsustada tsoonide piire, kuid ei saa eeldatavalt muuta seda, et ala valdav osa on liigikaitseliselt sobimatu. Ülejäänud ala sobivust vähendavad täiendavalt elamute lähedus (p 20) ja Perila põldude vaatekoridor (p 12).

22.1. Volikogu leiab, et nendel asjaoludel kaalub eelkõige I kaitsekategooria liigi väike-konnakotka asustatud pesitsusterritooriumide kaitse koos täiendavalt arvestatud metsise kaitsega üles tuulepargi avaliku huvi ja arendaja erahuvi. Mitmeaastase planeerimismenetluse algatamine alal, mille valdav osa on liigikaitseliselt tuulikutele üldjuhul sobimatu, ei ole avalike ja erahuvide kaalumise tulemusena põhjendatud ning tekitaks maaomanikele ja elanikele pikaajalise planeerimisalase ebakindluse.

22.2. Otsus ei välista tuuleenergeetika arendamist vallas lõplikult: huvitatud isik võib taotleda detailplaneeringu algatamist konkreetsel alal, esitades seejuures liigikaitselised eeluuringud (p 16.3).

Tulenevalt eeltoodust jäetakse KOV EP ja KSH Perila küla lõunapoolset osa ning Härma ja Mallavere küla hõlmaval planeeringualal algatamata.

Võttes aluseks planeerimisseaduse § 10 lõike 1, § 11, § 96 lõike 2 punkti 3, haldusmenetluse seaduse § 40 ja § 56, käesolevas otsuses toodud asjaolud ja kaalutlused, Vindr Baltic OÜ 10.11.2022. a taotluse ning Vindr Baltic OÜ 23.10.2026. a arvamuse,

Raasiku Vallavolikogu otsustab:

1. Jätta algatamata kohaliku omavalitsuse eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine tuulepargi ning selle toimimiseks vajaliku taristu kavandamiseks taotluses määratletud Perila küla lõunapoolset osa ning Härma ja Mallavere küla hõlmaval planeeringualal.

2. Vallavalitsusel teha otsus teatavaks Vindr Baltic OÜ-le.

3. Otsus jõustub teatavaks tegemisest.

4. Käesoleva otsuse peale võib esitada Raasiku Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teadasaamise päevast või päevast, millal oleks pidanud otsusest teada saama ja esitada kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavaks tegemisest.